

**รายงานผลการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาอังกฤษ ในโรงเรียน 1 อำเภอ 1
โรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2**

นางอารยา ช่ออั้งชัย

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

รายงานผลการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาอังกฤษ ในโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีเนื้อหาประกอบด้วยที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์/เป้าหมาย หลักการ แนวคิดในการสร้างและพัฒนาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการศึกษา กรอบแนวคิดวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการศึกษา กระบวนการสร้าง พัฒนาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการศึกษาและการนำไปใช้และปัจจัยความสำเร็จดังนี้

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะตามหลักสูตรและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงได้รับการส่งเสริมให้เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาในทุกกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) สอดคล้องกับผลการดำเนินงานประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาและข้อค้นพบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2565 (นันทา หงวนตต์, 2565) พบว่ามาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีความสุขกับการเรียนรู้และมีการส่งเสริมทักษะด้านภาษาและการสื่อสารเหมาะสมตามวัย ควรมีการประเมินพัฒนาการก่อนและหลังการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการวิจัยหรืออื่น ๆ ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มาตรฐานด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูและผู้บริหารมีศักยภาพ มีการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มากขึ้น

กิจกรรมมีความหลากหลายและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรจัดให้มีการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น ควรมีการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน และควรส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและควรมีการสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยี และสื่อ online ให้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับฉันทวงศ์ วังแก้ว (2567) ที่ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านน้อยห้วยรินวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีปัญหาทั้ง 7 ด้าน เช่น 1) ขาดการกำหนดแนวทางเพื่อจัดทำหลักสูตร จัดทำโครงสร้างหลักสูตร การบูรณาการรายวิชาที่มุ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ครูยังขาดวิธีการสอนที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเป็นการเรียนตามแบบหนังสือและไม่ได้เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียน 3) สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน ยังไม่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) วิธีการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ยังขาดการเป็นระบบที่ใช้สำหรับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม 5) ผู้บริหารและครูผู้นิเทศยังขาด รูปแบบ เทคนิค วิธีการในการนิเทศที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อที่จะนำผลข้อมูลไปสะท้อนผลแก่ผู้รับการนิเทศในการปรับปรุงครั้งต่อไป 6) ครูขาดการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนว่าครูสอนมีปัญหอะไรเกิดขึ้นบ้างและวางแผนการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหานั้น และ 7) ครูขาดการออกแบบและสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนที่ ครอบคลุมและหลากหลายที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา ติดตาม และพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการนิเทศที่ใช้กระบวนการโค้ช (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ซึ่งสามารถช่วยให้ครูพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศไทยช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ที่พบว่า การนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการนิเทศที่บูรณาการการนิเทศชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ซึ่งช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย สุชาติ วังสธร (2565) พบว่า การนิเทศภายในผ่านกระบวนการ Coaching and Mentoring ช่วยพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน ขณะที่ วิจิตรดา วรธาดาสวัสดิ์ (2566) พบว่า การนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน สามารถยกระดับความสามารถของครูในการจัดกิจกรรม Active Learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ รัตติยา ภูมิไสยตร และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2567) ยังพบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการ Coaching และ Mentoring ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น และสามารถพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม สะท้อนให้เห็นว่าการนิเทศที่มุ่งพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประสิทธิผลและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ นโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของแต่ละอำเภอ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) สำหรับโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ครูภาษาอังกฤษถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของประเทศ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการนิเทศที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

ผลการทดสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลกุยบุรี โรงเรียนบ้านปากน้ำปราณ โรงเรียนบ้านหนองตะเภาและโรงเรียนบ้านหนองตะเภา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ยังมีคะแนนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่สถานศึกษาดังเป้าหมายไว้ และนอกจากนั้นยังพบว่า ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา , 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จึงพัฒนากระบวนการนิเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

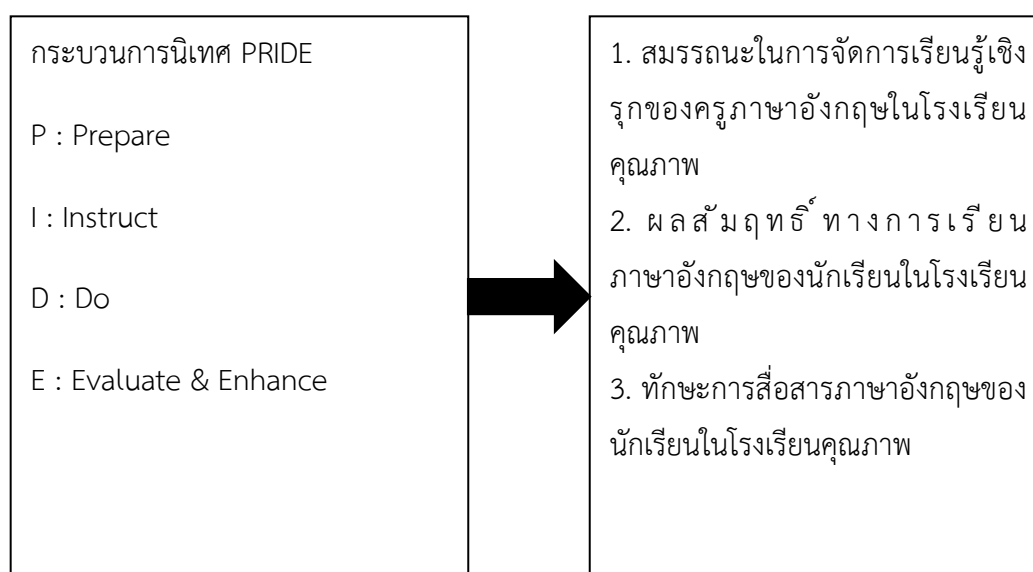
วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนคุณภาพ
2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ

เป้าหมาย

1. ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 85 จัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับดี
2. นักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น
3. นักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 80 มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสูงขึ้น

กรอบแนวคิดวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการศึกษา

กระบวนการสร้างพัฒนาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการศึกษาและการนำไปใช้

การนิเทศของเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีกระบวนการนิเทศ ดังนี้

1. P : Prepare (เตรียมการนิเทศ)

วัตถุประสงค์

เตรียมความพร้อมด้านข้อมูล บุคลากร เครื่องมือ และทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

กิจกรรม

- ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ
- วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- กำหนดประเด็นการนิเทศ
- เตรียมเอกสาร เครื่องมือ และทรัพยากร
- สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้รับการนิเทศ

รายละเอียดการดำเนินงาน

ศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นและเป้าหมายการนิเทศ เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ เช่น แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้สอน

2. I : Instruct (ให้ความรู้)

วัตถุประสงค์

พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนนำไปสู่การปฏิบัติจริง

กิจกรรม

- ประชุมชี้แจงแนวทาง
- ถ่ายทอดองค์ความรู้
- สาธิตวิธีการปฏิบัติ
- ฝึกปฏิบัติ
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้และซักถาม

รายละเอียดการดำเนินงาน

ศึกษานิเทศก์จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ การวัดและประเมินผล ตลอดจนสาธิตตัวอย่างการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรม Workshop และเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชักถาม และร่วมกันแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้

3. D : Do (ดำเนินการนิเทศ)

วัตถุประสงค์

ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนจริง

กิจกรรม

- นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง
- สังเกตและบันทึกการสอน
- ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ
- สะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Feedback)
- สนับสนุนการแก้ปัญหา

รายละเอียดการดำเนินงาน

ศึกษานิเทศก์ลงพื้นที่สังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียนจริง ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการ Coaching และ Mentoring สะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกับครู และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จัดประกวดกิจกรรมภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. E : Evaluate & Enhance (ประเมินผลและปรับปรุง)

วัตถุประสงค์

ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลลัพธ์ และนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรม

- ประเมินผลตามตัวชี้วัด
- วิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา
- สรุปบทเรียน (Lessons Learned)
- ปรับปรุงกระบวนการนิเทศ
- วางแผนพัฒนารอบต่อไป

รายละเอียดการดำเนินงาน

ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาจุดแข็งและประเด็นที่ควรพัฒนา สรุปบทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศ แลกเปลี่ยนกับครูภาษาอังกฤษในโรงเรียน

คุณภาพ นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการนิเทศ สรุปผล และวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรอบต่อไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลที่เกิดขึ้น

1. ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 90 จัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับดี
2. นักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 85 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น
3. นักเรียนในโรงเรียนคุณภาพ ร้อยละ 87 มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสูงขึ้น
4. ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนคุณภาพมีความพึงพอใจต่อการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด
5. นักเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนคุณภาพมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

อยู่ในระดับมากที่สุด